

בס"ד. שיחת ש"פ נשא, ט' סיון, ה'תש"כ.

בלתי מוגה

א. כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפרי, שלאחרי הפעמים הראשונות שרבינו הזקן נסע למעזריטש, ונודעה שייכותו לעדת החסידים, אזי הורידו את חמיו מהמינוי של כבוד שהי' לו בעירו, ומובן גודל הרדיפות שהיו לרבינו הזקן כו'.

ואעפ"כ, כבר אז הי' לרבינו הזקן "מנין" שהיו מקושרים אליו. הי' זה אמנם מנין כחוש ("אָ מאַגערער מנין") — כן הוא הלשון בסיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר² — היינו, שהיו ביניהם גם אנשים פשוטים, אבל אעפ"כ, כיון שכבר הי' לו מנין משלו, עדה שלימה, אמר רבינו הזקן, שאינו מתיירא מאותם השנים (מי הם אותם השנים — לא פירש כ"ק מו"ח אדמו"ר).

בין אנשי המנין הי' יהודי שנקרא בשם ר' שלמה אופה העוגות ("לעקאך מאַכער") — ע"ש פרנסתו שהי' מתפרנס מאפיית עוגות עבור סעודות מצוה,

— שהרי בזמנים ההם לא הי' שייך שיאכלו "לעקאך" סתם, כי אם בסעודת מצוה —

ועי"ז בא בהיכרות עם כל תלמידי החכמים שבעיר, שהיו נוהגים להזמין לסעודות מצוה לכבוד המזמינים והמוזמנים.

וסיפר ר' שלמה, שבשנת תקל"א — עוד בחיי המגיד — התוועד רבינו הזקן עם תלמידיו בשלשת ימי הגבלה, ובין הדברים דיבר אודות מה שאמר הקב"ה למשה רבינו בשלשת ימי הגבלה: "וגם כך יאמינו לעולם"³ — דלכאורה הרי זה נראה כמו ענין של שוחד (שבגלל מילוי תפקידו להביא את בני" למעמד הר סיני, מבטיחו הקב"ה "וגם כך יאמינו לעולם"),

רבינו הזקן הביא בדבריו את פירוש האבן עזרא ש"היו בישראל אנשים שהיתה להם הנבואה בספק, ואע"פ שכתוב⁴ ויאמינו בה' ובמשה עבדו, שם אמר וירא ישראל, ולא כל ישראל .. וזה טעם .. וגם כך

(1) שיחת יום א' דחה"ש תש"ד סי"ג (סה"ש שם ע' 137).
 (2) שיחת יום ב' דחה"ש הנ"ל ס"ד (סה"ש תש"ד ע' 131 ואילך).
 (3) יתרו יט, ט.
 (4) בשלח יד, לא.

יאמינו, שאתה נביאי, כי מעתה יתאמת אצלם ענין הנבואה". והביא גם את דברי הרמב"ן שדוחה את דברי האבן עזרא, באמרו, ש"זרע אברהם לא יסתפקו בנבואה", ולכן מפרש באופן אחר. אך רבינו הזקן הצדיק את דעת האבן עזרא, אבל פירש, שהספיקות לא היו על האמונה בעצם ענין הנבואה; כולם האמינו בענין הנבואה, אלא הספק הי' אם משה הוא אכן הנביא, ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר: "אויב דער איז דער". ועל זה היתה ההבטחה "וגם כך יאמינו לעולם".

וסיים רבינו הזקן: כולם מאמינים שישנו "רבי", אך צריך לידע, שהרבי הי' הבעש"ט, ובדור זה הרבי הוא המגיד.

ב. ובנוגע אלינו:

איתא בזהר⁵ ש"אפתשטותא דמשה בכל דרא ודרא". וכן הוא גם ע"פ נגלה (ככל הענינים), כדאיתא במדרש⁶ "אין דור שאין בו כאברהם .. כיעקב .. כמשה". וא"כ, דבר פשוט אצל כל בני המאמינים בדברי חז"ל שכן הוא האמת. אבל השאלה היא — מי הוא ("ווער איז ווער"). ובכן: צריך לידע שבדורו של הבעש"ט הי' זה הבעש"ט, ולאח"ז המגיד, אדמו"ר הזקן וכו', ועד בדורנו זה — הרבי הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ובמכ"ש וק"ו: אם נאמרו הדברים בפשטות כבר אז — כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר כשסיפר זאת: "הנה לכם דרישת שלום מלפני מאה שבעים וחמש שנה" — הנה עכשיו הרי זה בודאי דבר הפשוט כו'.

ג. כאשר כ"ק מו"ח אדמו"ר פירסם את ה"קול קורא" בנוגע "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה" — הפיצו חסידים את ה"קול קורא", והוסיפו ש"הוא" הוא...

וכאשר מישהו בא בטענה אל א' מאדמו"רי פולין, באמרו, היתכן, כיצד מניחים לחסידים לפרסם את ה"קול קורא" ועוד בהוספה הנ"ל?! ... — השיב לו האדמו"ר הנ"ל: הבה נתבונן. הרי מאמינים אנו ומחכים "בכל יום שיבוא", — ישנם שאומרים זאת בנוסח ד"אני מאמין", ויש שיוצאים י"ח במחשבה, כך, שמישיח ישנו. וכיון שכן, הרי כאשר הנך

(5) תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א). וש"נ.

(6) ב"ר פנ"ו, ז. (8) ראה גם לשון התוס' סד"ה סרח —

(7) ב"הקריאה והקדושה" דשנת תש"א, סוטה יג, א.

ולאח"ז באג"ק שלו ח"ה ס"ע שסא ואילך.

יודע שאינך משיח, וגם אני יודע שאינני, ומישהו חייב להיות — מה איכפת לך שהוא הוא!
וכמו"כ בנדו"ד:

ענין זה שישנו "רבי" — מפורש להדיא בזהר ומדרש הנ"ל, וא"כ, כאשר נשאלת השאלה מי הוא, ואין על מי לתלות, הרי המענה הפשוט — ש"הוא הוא" ("דער איז דער"): תחילה — הבעש"ט, ואח"כ המגיד, רבינו הזקן וכו', עד כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ד. וזוהי גם הוראה בענין הפצת המעיינות חוצה: יש שחושבים שמצד זה שיש עדיין התנגדות על חסידות, אי אפשר לצאת בגלוי ולהפיץ את המעיינות. אבל, אין האמת כן. בדורות הקודמים היתה ההתנגדות מצד טעות⁹ — שהי' לה מקום ע"פ תורה — דכיון שהיו אז כתות מסוכנות כו', הי' מקום לטעות כו', בשוגג, ועכ"פ לא באופן דהיפך משוגג.

אבל בדורנו זה, יודעים כולם — גם עמא דבר, ואפילו גוים, להבדיל — שכאשר אומרים שפלוני שייך לחסידות, הרי משמעות הדברים היא שהנ"ל בעל זקן שלם, מניח ב' זוגות תפילין, ולובש ציצית כפול שמונה, וכו' וכו', והטענה היחידה נגדו היא — היותו "בטלן", שבטל ממלאכת העולם כו', כיון שמאחר בתפלתו, ומניח ב' זוגות תפילין (כנ"ל), ומזה מובן שמהדר גם בכל המצוות, שהרי "הוקשה כל התורה כולה לתפילין"¹⁰.

ונמצא, שעכשיו לא שייך כלל שתהי' התנגדות ע"פ תורה, ואין זה אלא באופן ש"מעשה אבותיהם בידיהם"... וכיון שאין לזה מקום ע"פ תורה — אין לזה מציאות כלל, ואין זה אלא נסיון בלבד, שאין לו שום מציאות.

ולכן יכולים להפיץ את המעיינות מתוך תוקף, אלא שצריכים לילך בדרכי נועם ובדרכי שלום — לעורר את פנימיות הנשמה, ע"י פנימיות התורה שמקשרת את ישראל עם הפנימיות דקוב"ה, ולהמשיך משם בגליא תורה, שזהו המקור דכל סדר ההשתלשלות. וכאשר נמשך מבחי' הפנימיות, אזי נמשכת השפעה מרובה בכל המצטרך, בבני חיי ומזוני רויחי.

* * *

חג השבועות תש"ע ע' 23). אג"ק חכ"ז ס"ע
סה ואילך. תו"מ ח"ד ע' 207. וש"נ.
10) קידושין לה, א. וש"נ.

9) ראה גם מכתב ימי הגבלה שנה זו
(אג"ק ח"ט ס"ע שלא ואילך). מכתב י"ב
תמוז שנה זו (תורגם בכפר חב"ד (אספקלריא)

ה. כ"ק מו"ח אדמו"ר דיבר פעם¹¹ אודות חידושו של הבעש"ט בענין אהבת ישראל:

עצם הענין דאהבת ישראל — הרי זה מפורש בתורה, כמ"ש¹² "ואהבת לרעך כמוך", ואילו הבעש"ט הראה את הסיבה לכך — "פאָרוואָס".

כלומר, בענין אהבת ישראל — שצריכים לאהוב כל יהודי, גם אנשים פשוטים, ואפילו יהודי שנמצא בקצוי תבל, ולא רק בקצוי תבל בגשמיות, אלא גם ברוחניות — הראה הבעש"ט את סיבת הדבר, והיינו, שהראה את מעלתו של כל יהודי.

ואמר, שהבעש"ט הי' שולח את תלמידיו — החברייא קדישא — ללמוד מאנשים פשוטים מדות טובות, כמו מדת הבטחון וכיו"ב.

וכנראה שקישור הדברים הוא — שעי"ז הראה לתלמידיו את מעלתם של אנשים פשוטים. וכמבואר בכ"מ¹³ בענין המסירת-נפש שישנו אצל אנשים פשוטים יותר מאשר אצל בעלי-מוחין, וכמשל הידוע, שהעקב שברגל נקל יותר להכניסו למים רותחים מאשר את הראש. וזהו גם מ"ש¹⁴ "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", שהחשיב את עצמו בקטנות אפילו לגבי דור יתום דעקבתא דמשיחא, מצד מעלת המס"נ שיש בהם.

והוסיף לבאר, שעיקר הענין שהבעש"ט שלח את תלמידיו ללמוד מאנשים פשוטים הוא — לא בנוגע למדות טובות כפשוטם, שהרי ח"ו לומר שאצל תלמידי הבעש"ט הי' חסר הדבר, אלא — בנוגע להשתלמות המדות.

ו. וביאור הענין:

התעוררות המדות היא ע"י השכל, שכאשר מתבונן בהטוב שבדבר, אזי מתעורר במדת החסד והקירוב, וכאשר מתבונן בהיפך הטוב שבדבר, אזי מתעורר במדת הגבורה, והיינו, שהמוחין הם השרש הגלוי של המדות. אמנם, המדות כפי שהם בשרשם הרי הם למעלה מהמוחין, כמאמר¹⁵ ז"א בעתיקא אחיד ותליא, ואו"א במזלא איתכלילו. וזהו גם מה

(11) שיחת יום ב' דחה"ש תש"ה ס"ה הנסמן בתו"מ סה"מ אדר ע' עז.
 (12) קדושים יט, יח.
 (13) ראה סה"מ תרמ"ח ע' קפז ואילך.
 (14) בהעלותך יב, ג. וראה בהנסמן בתו"מ חכ"ב ע' 256 הערה 67.
 (15) זח"ג רצב, א.

שרואים שלאחרי שנתעוררו המדות ע"י השכל, יכול להיות בהם תוקף גדול יותר מאשר בשכל המולידם, וטעם הדבר, לפי שפעולת השכל לעורר את המדות היא כמו פתיחת הדלת שיתקשרו המדות בשרשם. וזהו ענין השתלמות המדות — שיתגלו המדות כפי שהם מצד שרשם.

וענין זה הוא אצל אנשים פשוטים דוקא, משא"כ אצל בעלי-מוחין, שהשכל מגביל את המדות, ואינם בשלימות. וע"ד משנת"ל שמעלת האנשים הפשוטים היא בענין המס"נ שלמעלה מהשכל, שזהו ע"ד הענין דהשתלמות המדות.

אמנם, ע"י תורת החסידות נפעלת המעלה דהשתלמות המדות גם אצל בעלי-מוחין — אם מי שהוא בעצם בעל שכל, או עכ"פ בשעה שעוסק בתורה — שתהי' אצלם גם מעלת המדות שלמעלה מהשכל.

בעלי-מוחין מצד עצמם אין להם מעלה זו. ולדוגמא במדת הבטחון, שמצד השכל יכול לחשוב שאינו ראוי שהקב"ה יתן לו כו', משא"כ איש פשוט, שיודע פירוש המלות הפשוט ד"הזן את העולם כולו בטובו כחן בחסד וברחמים"¹⁶, או שאפילו אינו יודע פירוש המלות, כי אם תוכן הדברים בלבד — אזי הבטחון אצלו הוא בשלימות. אמנם, תורת החסידות פועלת שהשתלמות המדות תורגש גם בהשגה.

וזהו שהבעש"ט חידש וגילה את הטעם וההסברה שבדבר ("דעם פאָרוואָס") — דלכאורה, הרי עיקר המעלה היא בהשתלמות המדות שלמעלה מהשכל, ומהו הצורך בטעם והסברה ("פאָרוואָס"? אך הענין הוא — שמעלת השתלמות המדות ניכרת ונרגשת גם בטעם ושכל, כנ"ל.

ז. ומכל הנ"ל מובן שעיקר המעלה באהבת ישראל היא — שתהי' בפנימיות, דהיינו, בפנימיות נפש האוהב,

שאז יש בזה המעלה — כדברי רבינו הזקן¹⁷ — ש"ואהבת לרעך כמוך" הוא כלי ל"ואהבת את הוי' אלקיך"¹⁸ (וכמרומוז גם בפירוש רש"י במאמר הלל "דעלך סני לחברך לא תעביד"¹⁹, "ריעך וריע אביך אל תעזוב"²⁰, זה הקב"ה כו"²¹).

18) ואתחנן ו, ה.

19) שבת לא, א.

20) משלי כו, יו"ד.

21) ראה גם תר"מ חכ"ו ע' 161.

16) נוסח ברכה הא' דברהמ"ז.

17) סה"ש קיץ הי"ש"ת ע' 3. אג"ק

אדמו"ר מוהר"צ ח"ד ע' שלו (נעתק ב"היום

יום" ו תשרי). ובכ"מ.

כי, כאשר האהבה היא מפנימיות האוהב, אזי האהבה היא להפנימיות של האהוב, והרי הפנימיות של האהוב היא אלקות, ובמילא, הרי זה כלי לאהבת ה'.

והיינו, שאהבת ישראל ואהבת הוי' כולא חד.

* * *

ח. מאמר (כעין שיחה) ד"ה שויתי ה' לנגדי תמיד.

* * *

ט. על²² הכתוב²³ "איש איש כי תשטה אשתו", אמרו רז"ל²⁴ "אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות". מובן מזה שכל הדינים שנאמרו בסוטה, הוראות הן לתיקון נפש החוטאת (בכל החטאים).

התחלת התיקון הוא — "והביא האיש את אשתו אל הכהן"²⁵ — הוא "כל איש אשר נדבה רוחו לעמוד לפני ה' לשרתו וכו'"²⁶. וע"ד מאמר רז"ל²⁷: "כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם כו'", אשר כן הוא גם בנוגע לחולי הנפש²⁸.

פעולה הראשונה שעל הכהן לעשות, בכדי לטהר את הסוטה מטומאתה, הוא — "ולקח הכהן מים קדושים בכלי חרש ומן העפר אשר יהי בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המים"²⁹.

"אין מים אלא תורה"³⁰. ומים קדושים בתוספת תואר זה מורה על פנימיות התורה: "מים" ו"קדושים" ב' תנועות הפכיות הם: מים — יורדים מגבוה לנמוך³¹, וקדושה ענינה — הפרשה והבדלה. ובפנימיות התורה כלולות ב' תכונות אלו כאחד: פנימיות התורה ענינה — סודות ורזין, שאינם מלובשים ונתפסים בשכל האדם ובעניני עוה"ז כנגלה דתורה — קדושה (הפרשה והבדלה), ועם זה (ומפני זה) יש בה תכונת הירידה דמים עוד יותר מאשר כנגלה דתורה — כי כל הגבוה יותר יורד למטה יותר³². — שזהו גם הטעם מה שפנימיות התורה נקראת בשם שמן, כי

26 רמב"ם סוף הלי' שמיטין ויובלות.

27 ב"ב קטז, א.

28 הלי' דעות להרמב"ם פ"ב ה"א.

29 שם, יז.

30 ב"ק יז, א. וש"נ.

31 תניא פ"ד. וראה תענית ז, א.

32 ראה לקו"ת ראה יט, ג. ובכ"מ.

22 שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפסה בהוספות ללקו"ש ח"ד ע' 1311 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגהה. 23 פרשתנו ה, יב. 24 סוטה ג, א. 25 שם, טו.

בשמך ב' תכונות אלו: צף על כל משקין — הבדלה, ועם זה — מפעפע בכל דבר וישנו בכל דבר גם בדומם³³ —

שלכן הובטחנו³⁴: המאור שבה (הו"ע פנימיות התורה³⁵) מחזירו למוטב³⁶.

ומים קדושים אלו צריך הכהן להמשיכם בכלי חרש, ולתת בהם גם מן העפר (שלמטה גם מכלי חרש, שהרי העפר אינו כלי כלל³⁷), עד אשר יוכלו להשקות בהם גם את הסוטה. ז.א. בעבודה — שצריך להפיץ את המעינות דפנימיות התורה עד לחוצה היותר תחתון, שאין חוץ למטה ממנו³⁸.

ואז³⁹ — "ונקתה⁴⁰ ונזרעה זרע"⁴¹, "היתה יולדת נקבות יולדת

אבל בנוגע לענין ההפצה — מורה הענין דכלי חרש והעפר על אופן ההפצה עד למטה מטה ביותר (מהנחה בלתי מוגה).

(39) ויתרה ועולה ההשקאה (דמים קדושים) הרוחנית על הגשמית, שבגשמיות הרי אפשר שלפעמים ע"י ההשקאה יתברר היפך הטהרה כו' (אלא שישאל בחזקת כשרות הם), משא"כ ברוחניות הובטחנו המאור שבה מחזירו למוטב.

(40) שם, כח.

(41) וכיון שזהו סיום וחותם הפרשה, הרי "הכל הולך אחר החיתום" (ברכות יב, א), והיינו, שגם אם בתחלה ה' הענין ד"כי תשטה", הנה סוכ"ס "ונקתה ונזרעה זרע", כיון ש"לא ידח ממנו נדח" (שמואל ב' יד, יד) וראה תניא ספ"ט. ובכ"מ).

וע"ד ההוראה שלמדים מפסח שני ("היום יום" יד אייר, פסח שני) — שגם מי שהי' טמא או בדרך רחוקה כו', מ"מ, אין הדבר אבוד ("ס'איז ניטא קיין פאָרפּאַנג"), שלכן עורכים "פסח שני", וממשיכים את כל ההמשכות דפסח מצה ומרור — ביחוד בשביל יהודי זה שהי' טמא או בדרך רחוקה בשעה שכל בני הקריבו קרבן פסח (שהרי כאשר רוב ישראל טמאים אזי מקריבים פסח ראשון בטומאה ואין עושים פסח שני (פסחים סז, א), ורק כאשר ישנו יחיד שהי' טמא בשעה שכל בני הקריבו קרבן פסח, אזי עושים עבורו פסח שני).

וכל זה — אפילו בנוגע לטמא כו', ומכ"ש בנדו"ד שזהו רק ספק, וכל ישראל בחזקת

(33) ראה אמרי בינה שער הק"ש פנ"ו.

(34) איכ"ר בתחלתו (פתיחתא ב). ירושלמי

חגיגה פ"א סוף ה"ז.

(35) קה"ע לירושלמי שם. יפה ענף לאיכ"ר שם.

(36) ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1039. ובסה"ש תורת שלום ע' 232.

(37) וגם, ע"י העפר נעשה מאוס. ומ"מ, בכדי לטהר איש ישראל מטומאתו, ממשיכים גם לשם את המים קדושים. ולא כשמך דגרות חנוכה*, שאין מדליקים בכלים מאוסים.

(38) ובפרטיות יותר:

בנוגע למשפיע, האדם המפיץ — הנה הענין דכלי חרש וענין העפר מורה על תנועת הביטול, "ונפשי כעפר לכל תהי'". וזהו גם מה שמצינו בשמן שצריך ליתנו בכלי חרש — כיון שענין הביטול הוא הכלי להחזיק פנימיות התורה;

(* ולהעיר, שגם בנרות חנוכה מודגש הענין

דהפצת המעיינות חוצה, שהרי "נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ", ו"מצותה... עד זכליא רגלא דתרמודאי" (שבת כא, ב), היינו, שמתעסקים גם עם אלו שנמצאים בחוץ, ועד לאלה שהם בבחי' תרמודאי, מלשון מורדת (קה"י ערך תרמוד. ועוד); ומ"מ, בהטהרה ע"י מים קדושים בכלי חרש שיש בו מעפר המשכן, מודגש הענין דהפצת המעיינות חוצה עוד יותר (מהנחה בלתי מוגה).

זכרים" 42 (שאינ דעתם קלה⁴³), עבודה שיש לה קיום, ושכר מצוה לפי מדריגתה⁴⁴ ג"כ זכר — גאולה העתידה⁴⁵. וכהבטחת מלכא משיחא⁴⁶, דלכשיפוצו מעינותיך חוצה, קא אתי מר, בקרוב ממש.

*

י. האמור לעיל אודות ההנהגה להמשיך "מים קדושים" עד למטה מטה, הרי זה ע"ד המבואר בתניא פל"ב בפירוש מארז"ל⁴⁷ "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", שהאדם צריך להשפיל את עצמו ולהתעסק גם עם אלו ש"נקראים בשם בריות בעלמא", היינו, שאין להם שום מעלה מלבד היותם "בריות", וגם אותם צריכים לקרב לתורה.

וענין זה הוא מצד מעלת התיקון, כמבואר במ"א⁴⁸ בפירוש מארז"ל⁴⁹ "לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז", הענין ד"רך כקנה", הוא מעלת עולם התיקון, ומצד זה מתעסקים גם עם "בריות".

ולהעיר גם ממארז"ל⁵⁰ "וכי מה איכפת לי' להקב"ה למי ששוחט מן הצואר או מי ששוחט מן העורף. . לא ניתנו המצוות אלא לצרף בהם את הבריות", והיינו, שצירוף הבריות מגיע במקום (דרגא) שמצד עצמו הרי זה באופן דלא איכפת לי', ד"כחשיכה כאורה"⁵¹.

ובהקדמה — שבביאור מארז"ל זה יש ב' אופנים: (א) המדובר הוא אודות ב' מדריגות: בבחי' חיצוניות המקיף — לא איכפת לי', אבל בבחי' פנימיות המקיף — איכפת ואיכפת⁵². (ב) באותו מקום ודרגא שלא איכפת לי' — שם גופא איכפת.

ויובן ע"פ המבואר במ"א בענין בחי' ממכ"ע וסוכ"ע ועצמות:

אור הממלא הוא בגילוי בעולם, שהרי הנבראים מרגישים את חיותם, שזהו החיות האלקי שמבחי' ממכ"ע. — ישנו אמנם ענין של העלם, שהנבראים אינם מרגישים שזהו חיות אלקי, אבל החיות עצמו הוא בגילוי ומרגישים אותו.

כשרות, הרי בודאי שסוכ"ס יונקתה ונזרעה ובכ"מ).

זרע" (מהנחה בלתי מוגה). (47) אבות פ"א מי"ב.

(42) סוטה כו, א. וש"נ. (48) ראה לקו"ת אמור לז, ד ואילך. ובכ"מ.

(43) ראה קידושין פ, ב. וש"נ. (49) תענית כ, סע"א.

(44) תניא פל"ט. (50) ב"ר רפמ"ד.

(45) ראה מכילתא בשלח טו, א. הובא (51) תהלים קלט, יב.

בתוד"ה ה"ג ונאמר — פסחים קטז, ב. (52) ראה לקו"ש ח"ז ע' 415 הערה 53.

(46) אגה"ק דבעש"ט (כש"ט בתחלתו. וש"נ.

אבל אור הסוכ"ע הוא בהעלם, והיינו, שאין מרגישים אותו כלל, כי, אילו אור הסוכב הי' בגילוי (אפילו כמו גילוי אור הממלא שלא נרגש שהחיות הוא אלקות), אזי לא היתה יכולה להיות מציאות העולמות כלל, והיינו לפי שאור הסוכב הוא בבחי' פשיטות ובלי גבול, ואילו העולמות הם מוגבלים, שהרי כל מציאותם היא הגבלה, ולכן לא יכול להיות נרגש בהם אור הסוכב, ואם הי' נרגש בהם, לא היו יכולים להיות במציאות של עולמות.

ואילו העצמות — הוא בגילוי, שזהו ששם שמים שגור בפי כל⁵³, ואעפ"כ, אין זה בסתירה למציאות העולמות, וטעם הדבר, לפי שאינו בגדר תפיסא.

כלומר: אור הסוכב הוא בגדר תפיסא, והיינו, שבמקום שבא בגילוי הרי זה באופן שנתפס בזה, ולכן, אילו הי' אור הסוכב בגילוי בעולמות, אזי הי' נתפס בהם, והם היו תופסים בו, ובמילא הרי זה סתירה למציאותם; משא"כ העצמות אינו בגדר תפיסא כלל, ולכן, גם בהיותו בגילוי אין העולמות תופסים אותו כלל וכלל, ולכן אינו סתירה למציאותם. ועד"ז יובן גם בענין "מה איכפת לי' להקב"ה"⁵⁴:

מצד האור שבסדר השתלשלות, יכול להיות נוגע מעשה התחתונים, משא"כ מצד האור שלמעלה מסדר השתלשלות, בהכרח לומר שלא איכפת לי', כי, אילו הי' איכפת לי' ענין התומ"צ, הי' העולם מוכרח להיות כפי הכוונה, ולא היתה בחירה חפשית.

אבל בהעצמות (וכמו"כ בבחי' פנימיות המקיף) — הרי זה באופן שאיכפת ואיכפת, ואעפ"כ אין זה שולל את ענין הבחירה, כיון שאינו נתפס בזה כלל וכלל.

וזהו שבאותו מקום שלא איכפת לי', שם גופא איכפת לי' — כי, מה שאיכפת לי' אינו בגדר תפיסא.

*

יא. "הכלל⁵⁵ הולך אחר החיתום"⁵⁶ — סיום הענין, שזהו מה שקראנו בפרשת השבוע: "ונקתה ונזרעה זרע", וכדרשת רז"ל: "היתה

53) ראה תו"מ סה"מ שבט ריש ע' שכד. (55) בשיחה זו תיקן כ"ק אדמו"ר שליט"א וש"נ. כמה תיקונים (המו"ל).
54) ענין זה נדפס (בקיצור) בהוספות (56) ראה לעיל הערה 33.
ללקו"ש ח"ד ע' 1341 הערה 15.

יולדת בצער יולדת בריוח נקבות יולדת זכרים", והיינו — ע"פ הביאור הידוע של הבעש"ט ז"ל⁵⁷ — שדוקא ע"י הגוף (אשה) נעשה תוספת עילוי בהנשמה.

וכן הוא גם בפשטות — שהאשה, עקרת הבית, צריכה לפעול עילוי בכל הבית, אצל הבית והילדים כו', בכל הקוין דתורה עבודה וגמ"ח⁵⁸.

האשה צריכה לדרוש ולעורר את הבעל בנוגע לענין המצוות, כולל כמובן נתינת הצדקה, וכן בענין קביעת עתים לתורה, שלא לצאת י"ח בלימוד שיעורי חת"ת, אלא לקבוע עתים ללימוד התורה בריבוי, ולשמור את זמני הקביעות.

ובפרטיות יותר:

כשמדובר אודות נתינת צדקה — יכול הבעל לטעון שאין לו כסף ליתן לצדקה, כיון שצריך כסף עבור צורך זה וצורך זה, לנסוע ל"קאנטרי" וכיו"ב.

— הצורך שיהי' בבית לא רק "לחם צר ומים לחץ", לא איכפת לו כ"כ, כיון שאף אחד אינו יודע מה נעשה בבית; אבל אם הוא לא יסע ל"קאנטרי", אזי ידעו כולם שאין לו תרפ"ט אלפים... והרי זה מאד לא יפה!

כ"ק מו"ח אדמו"ר⁵⁹ דיבר פעם עם סוחר (שעסק במסחר עצים) אודות קביעת עתים לתורה, וכאשר הסוחר התנצל שאין ראשו פנוי ("ער האָט ניט קיין קאָפּ") ללימוד, אמר לו הרבי: אילו הייתי אומר שאינך מבין במסחר עצים, היית בודאי כועס, טורק את הדלת, ויותר לא היית חפץ לדבר עמי; ואילו בנוגע ללימוד התורה, אומר אתה בעצמך, ללא בושח כלל, שאינך שייך ללימוד... — הרי אדרבה, איפכא מסתברא! — ובכן: בנוגע למאתיים דולר עבור קרן שנת המאתיים להבעש"ט⁶⁰, אסתדר בעצמי ("איך וועל זיך שוין אַיינקערן"); ואילו המדובר עתה הוא אודות ענין הצדקה בכלל — שצריך להיות בכל יום, שהרי נתינת הצדקה צריכה להיות עוד קודם התפלה⁶¹ שזהו יסוד עבודת כל היום, בכל ימי החול, ובפרט בערבי שבת וימים טובים כו'.

57) כש"ט סרמ"ט. וראה שיחת ליל ערב וש"נ. (60) ראה שיחת יום ב' דחה"ש סי"ד (לעיל) (58) אבות פ"א מ"ב. (59) ראה אנ"ק שלו ח"ז ריש ע' קכא. ח"י (61) ראה ב"ב יו"ד, א. שו"ע אדה"ז או"ח ריש ע' שעה. וראה גם תר"מ חכ"ג ע' 158. סר"ס צב. וש"נ.

הנה כאשר הבעל טוען ועושה חשבונות שאין לו כסף ליתן לצדקה — צריכה האשה לומר לו: מהי התועלת בכל החשבונות שלך — אולי הנך צודק בהם, אבל בינתיים אינך מקיים מצוה, והרי מצוה היא רצונו של הקב"ה; מוטב שלא תהי' צודק, ובלבד שתקיים את רצונו של הקב"ה ליתן צדקה בריבוי.

ועד"ז כשמדובר אודות קביעת עתים לתורה:

כאשר הבעל טוען שאין לו פנאי, ואין ראשו פנוי ללימוד, להיותו עסוק וטרוד כו', אם בעסקנות ציבורית או בעניניו הפרטיים, שגורמים לו דאגה,

— חז"ל אומרים⁶² "מרבה נכסים מרבה דאגה", ואילו הוא, יש לו רק מיעוט נכסים, ועכ"פ לא ריבוי נכסים, אלא שגורם לעצמו דאגה... — צריכה האשה לומר לו: מהי התועלת בכל החשבונות שלך — אפילו אם הנך צודק, הרי בינתיים אינך לומד תורה!

האשה צריכה להשתדל ולעורר את הבעל, וכן את הילדים, האחים וכו', שישמרו את השיעורים הקבועים, איש לפי ערכו, בענינים ששייך אליהם.

האשה צריכה להשגיח ולעורר את הבעל שלא ישכב לישון בלילה כל זמן שלא סיים את שיעורי הלימוד. וגם כאשר הבעל טוען שהוא עייף, ובלאה"כ יירדם על הספר — צריכה האשה להסביר לו, שמוטב שיירדם עם פתגם בספר התניא, או בשאר ספרים, מאשר יירדם מתוך דאגות. ואכן לוודא שלא שכב לישון כל זמן שלא סיים את שיעורי הלימוד. וכמו"כ בבוקר, עלי' לעורר את הבעל שישכים לקום כדי ללמוד תורה.

מספרים אודות מנהג טוב שהי' בפאָקינג [אני בעצמי לא הייתי שם, אבל כך מספרים], שהיו מעירים את כולם בכל בוקר כדי ללמוד תורה, והסדר הי' — לא כבמקומות שהי' ה"שמש" מקיש על החלון ויוצא י"ח, מבלי שיהי' נוגע לו אם הלה אכן קם משנתו, אלא היו דופקים ודופקים עד שהיו מוציאים אותו ("ביז מ'הָאָט יענעם אַרויסגעשלעפט")... הוא הי' מוכרח לקום משנתו בגלל הדפיקות, כדי שלכל-הפחות בני-הבית יוכלו להמשיך לישון... ובכן, סדר הנ"ל הי' להעיר מבחוץ, ואילו כאן מדובר אודות הצורך להעיר מבפנים — שהאשה (האחות וכו') צריכה להעיר את הבעל (האח וכו') שילך ללמוד כו'.

(62) אבות פ"ב מ"ז.

כל דבר צריכים כאן לפרשו באותיות של דפוס אמסטרדם...⁶³ ובכן, תוכן הדברים בפשטות הוא:

נשי ובנות חב"ד צריכים להשתדל להגב' ולהעלות את כללות המצב של צעירי חב"ד, אנשי חב"ד וזקני חב"ד, שיגדל דור של לומדים, מקיימי מצוות נותני צדקה, וכו' וכו'.

וכיון שיש להם "מרכז" — יגיש הועד ("קאונסיל") חשבון כמה דפי גמרא למדו וכו'.

ועי"ז יהי' הענין ד"ונקתה ונזרעה זרע", "יולדת בריוח .. יולדת זכרים", באופן ש"אין מקרא יוצא מידי פשוטו"⁶⁴ — שתומשך השפעת כל טוב בבני חיי ומזוני רויחי.

* * *

יב. בהמשך להמדובר בהתוועדות דחג השבועות⁶⁵ אודות חלוקת החלה והמשקה מהתוועדות יום ההילולא של הבעש"ט, לכל אלו שיתנו עבור קרן שנת המאתיים,

ואכן, אלו שעשו כן על אתר, נתנו להם חלה ומשקה תיכף לאחרי ההתוועדות, במוצאי יו"ט,

הנה אלו שנתנו את הכסף עד שבת — יחלקו להם עתה.

וגם אלו שעדיין לא נתנו — הנה אלו שיתנהגו ע"פ העצה ש"מניח טליתו אצלו כו"⁶⁶, ויתחייבו ליתן את הכסף עד י"ב סיון (כמדובר בהתוועדות דחג השבועות ש"החג יש לו תשלומין כל שבעה"⁶⁷), — יתנו גם להם עתה.

ואלו שמצד סיבות שונות לא נתנו את הכסף עד עתה, וגם לא ישאירו עתה את טליתם — הנה ביום י"ב סיון לפנות ערב יחלקו עוד הפעם עבור אלו שיתנו את הכסף עד אז.

63) ראה סה"ש היש"ת ע' 169. תש"א ע' 132. תש"ג ע' 146.
 64) שבת סג, א. וש"נ.
 65) שבת רפכ"ג. רמ"א (ואדה"ז) או"ח סש"ז סי"א (ס"כ).
 66) חגיגה יז, א. סידור אדה"ז לפני "ובא לציון גואל".
 67) בסופה (לעיל ע' 123).